

Управління культури
Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Популяризація української книги в бібліотеках: з досвіду роботи б-к Городищен., Монастирищен., Чигирин. районів / КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»; уклад. Г. М. Берко, Г. Г. Василенко, Л. А. Пір'ян, Н. Семеренко; опрац. Л. С. Шумко. – Черкаси, 2013. – 8 с.

Популяризація української книги в бібліотеках

(З досвіду роботи бібліотек Городищенського,
Монастирищенського, Чигиринського районів)

Підготували:

Г. М. Берко, провідний методист
Городищенської ЦРБ;
Г. Г. Василенко, провідний методист
Городищенської ЦРБ;
Л. А. Пір'ян, зав. метод. відділу
Монастирищенської ЦРБ;
Н. Семеренко, зав. відділу обслуговування
Чигиринської ЦРБ.

Опрацювала:

Л. С. Шумко

Редактор:

А. С. Круглякова

Відповідальний за випуск:

К. С. Бугаєнко

Комп'ютерний набір:

Л. С. Шумко

Підписано до друку 17.05.2013. Тир. 35. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка

Популяризація української книги і читання є одним з основних напрямків діяльності публічних бібліотек області. Зростання інтересу до української літератури з боку користувачів обумовлене прагненням отримати знання та бажанням стати національно свідомою людиною. Збільшується популярність творів сучасних авторів, та тих, які були заборонені, а також письменників діаспори.

Бібліотеки Городищенського району, Монастирищенської, Чигиринської ЦБС у своїй роботі приділяють цьому питанню достатньо уваги.

Одним із важливих напрямків своєї діяльності бібліотеки вважають формування фонду української книги. В останні роки суттєвим джерелом поповнення книжкових фондів стала Програма випуску друкованої продукції «Українська книга», а також благодійні фонди, спонсори, подарунки. Обмежене фінансування спонукає працівників бібліотек здійснювати пошук позабюджетних коштів, розширювати коло додаткових сервісних послуг.

Популяризація української книги розпочинається з традиційних наочних форм: виставок української художньої літератури і нових надходжень.

У бібліотеках Городищенського району, зокрема ЦРБ, міській БФ №1 влаштовуються такі виставки: «Знайомтесь: нова українська книга», «Нові надходження!», «Українська книга жива» (Валявська СБ).

Тут циклічно експонуються найновіші надходження, твори сучасних українських авторів з літературно-художніх часописів.

Привертають увагу користувачів до сучасної української літератури також виставки-реклами «Я раджу прочитати своїм ровесникам» та виставки-зустрічі з новими книгами «Відкриваєш книгу – відкриваєш світ» (ЦРБ, Хлистунівська БФ № 1).

Популяризації української книги сприяють виставки однієї книги, виставки-персоналії, виставки одного автора: «Знайомтесь! Кращі письменники-фантасти Європи» (твори Сергія та Марини Дяченків), «Дипломант «Коронації слова» – письменниця Люко Дашвар», тематичні перегляди, адресовані певній віковій групі користувачів: «Твори для вибагливих читачів», «Українські фантасти пропонують». У практиці роботи бібліотек широко використовується популяризація української книги шляхом оформлення тематичних стелажів: «Нові надходження до бібліотеки», «Вернісаж сімейного роману». За новинками літератури проводяться інформа-

ційні години «Читай книжки, що стали подією» (Городищенська ЦРБ).

Користувачам Монастирищенської ЦРБ запропоновано книжкові виставки: «Книжковий водограй», «У барви слово перелите», «Краса художнього слова в сучасній українській літературі». Виставка-вернісаж «Книга допомагає побачити світ», що на юнацькому абонементі, привертає до себе увагу різноманітним жанрів науково-популярної і художньої літератури. На абонементі для дорослих користувачів експонуються виставки: «Жіночі голоси в сучасній літературі», «Зверніть увагу! Нові книги», «Сучасна художньо-філософська проза», «Читай книги, що стали подією». Велику цікавість у користувачів викликала виставка «Лауреати Нобелівської премії».

Активно використовують в своїй роботі наочні форми популяризації української книги бібліотечні працівники Чигиринської ЦБС: цикл тематичних полиць «Пори року в українській поезії» (Боровицька, Голоківська СБФ); виставка-бестселер «Книга на старті» (ЦРБ); виставка-презентація нових надходжень «Книжковий кошик» (Медведівська, Мельниківська, Тинківська СБФ); виставка-заклик «Читай сучасне – українською» (Суботівська, Худолівська СБФ).

Традиційно щороку бібліотеки вшановують пам'ять Т. Шевченка, В. Симоненка, В. Стуса – видатних уродженців Черкащини.

Майже в усіх бібліотеках Монастирищени пройшли Шевченківські читання, літературні години, огляди, години пам'яті: тематичний вечір «Слухайте голос безсмертний Тараса» (до річниці з дня народження Т.Г. Шевченка, Монастирищенська ЦРБ). Викликав резонанс загальносистемний масовий захід «Пишаємося славою твоєю», що пройшов у Чигиринській ЦБС (до річниці Великого Кобзаря). У ЦРБ та СБФ були влаштовані книжкові виставки: «Тарас Шевченко – України син», «Слово, пісня і душа Кобзаря», «Світова велич Кобзаря» тощо. Проведені літературно-музичні вечори «Співець народного єднання», «Через віки й серця до Шевченка», «Співане слово Тараса» і ін.

В ряді бібліотек пройшли Симоненківські читання: «Сповнений любові і добра» (Чигиринська ЦРБ), «Бо ти на землі – людина...» (Вітівська БФ), «Творчість Василя Симоненка крізь призму часу» (Трушівська, Боровицька БФ). До вшанування пам'яті В. Си-

моненка у Монастирищенській ЦРБ проведено літературну годину «Життя, мов спалах блискавки».

Зацікавили користувачів і заходи, присвячені В. Стусу. Літературний вернісаж з нагоди 75-річчя від дня народження «Стус: життя як творчість» проведено у Монастирищенській ЦБС.

Працівники бібліотек координують свої зусилля з культурно-мистецькими, громадськими об'єднаннями, залучають до проведення традиційних масових заходів аматорські колективи, школи естетичного виховання. В результаті виходить справжнє свято слова, пісні, думки.

Бібліотечні працівники в своїй роботі застосовують нові, нетрадиційні форми популяризації української літератури. Велику увагу привернула коктейль-презентація «Пророчий дарунок письменників-фантастів» (Монастирищенська ЦРБ), де були представлені книги Марини і Сергія Дяченків. Виставка одного жанру була присвячена фентезі-жанру, на якій презентувалися книги: С. Маєр, К. Паоніні, А. Вольських та ін.

Тематичний перегляд літератури «Українські фантасти пропонують» зацікавили користувачів Чигиринської ЦРБ.

У бібліотеках проводяться заходи, що традиційно орієнтовані на співпрацю з місцевими літераторами, зокрема прем'єри книг місцевих авторів, на які як правило запрошуються самі письменники. Зацікавлену аудиторію у читальній залі Городищенської ЦРБ ім. В. Симеренка зібрала презентація збірки творів місцевої поетеси Тані Чос «Намалюю думки...». В ході презентації звучали поезії авторки у виконанні учнів економічного ліцею та вихованців школи мистецтв. Цікаво пройшла презентація автобіографічної повісті-есе Зої Дикої «Що було, те було» та збірки Віталія Іващенко «Українці! Прокидайтеся!». У заході приймали участь представники райдержадміністрації.

З поезією земляків знайомились на виставці: «Рядки, що з серця щедро линуть». Огляд літератури «Сучасна українська проза» проведений у Івахнянській бібліотеці-філії Монастирищенської ЦБС.

У читальній залі Монастирищенської ЦРБ відбулися зустрічі з місцевими поетами, письменниками: Володимиром Люшеньом, письменницею, журналістом О. Лаврик, поетом-земляком Захаром Власовичем Гончаруком, а тематичний вечір про Захара та Власа Гончаруків «Стукає в серце Коритня» відбувся у Коритнянській

бібліотеці-філії. На такі заходи запрошуються члени клубу ветеранів «Розрада». Неодноразово проводяться зустрічі з місцевим письменником Федором Бойком у Лукашівській сільській бібліотеці.

Творчість письменників рідного краю популяризують працівники Чигиринської ЦБС, організовуючи прем'єри книг, вікторини, інформаційні години. У центральній бібліотеці проведено годину поезії «Подивлюсь на світ очима серця...» (до 50-річчя від дня народження поета В. М. Кикотя); бесіду «Поет розстріляного відродження» (до 120-річчя від дня народження поета, літературознавця П. П. Филиповича); інформаційну годину «Наш славетний земляк» (до 140-річчя від дня народження А. Ю. Кримського), прем'єру книги Тамари Горб-Дубової «Україна не стала на коліна» (про партизанський рух в Холодному Яру), прем'єру книги «Любов і пісня – долі два крила» – Іванівська бібліотека-філія.

Гідне місце в системі популяризації української літератури займають любительські об'єднання і клуби за інтересами Городищини. У Валявській сільській бібліотеці (Городищенська ЦБС) на засіданні клубу за інтересами «Візит» відбулася зустріч з місцевим письменником, кореспондентом газети «Вісник Городищини» Вадимом Нікітенком. Автор особисто розповідав про свій життєвий і творчий шлях, познайомив присутніх зі своїми творами. Також була проведена презентація збірки «Дві вдови». По закінченні заходу автор подарував бібліотеці свої книги.

«З Україною в серці» – під такою назвою у клубі «Ліра» пройшла зустріч з поетом Олексієм Лищенком – письменником, журналістом, лауреатом обласної літературної премії ім. В. Симоненка, уродженцем с. Валяви. Творчості О. Лищенка були присвячені літературні години «Чарівне слово поезії» (Зеленодобрівська, Журавська), години поезії «Поет хліборобського краю».

Сприяють розширенню читацьких інтересів до сучасної української книги і інші заходи бібліотек району: огляди літератури «Нова українська книга» (ЦРБ), «Грані сучасної прози» (Мліївська №1), «Сучасні письменники – юнацтву» (Мліївська №3); експрес-інформації «Зустріч з новими книгами» (Орловецька); інформаційні години «Світ поетової душі» (міська №3); літературна подорож «Сходінками сучасної української літератури».

Щосереді у читальній залі Монастирищенської ЦРБ проходять засідання клубу «Фіалка». Цікаво і змістовно були проведені

заходи, присвячені творчості Л. Українки, Л. Костенко, О. Кобилянської; літературну мандрівку – за творами Ірен Роздобудько.

Під час проведення масових заходів використовуються нові інформаційні технології, зокрема мультимедійні презентації, що робить їх цікавішими, сучасними та змістовними.

Ефективній роботі сприяють установлені контакти із ЗМІ. Городищенська ЦРБ поєднує свою роботу з редакцією газети «Вісник Городищини» та районним радіомовленням «Голос Городищини».

Бібліотекарі активно доводять до місцевої громади інформацію про нові видання та авторів сучасної української літератури на сторінках газети у постійній рубриці «Бібліотека пропонує».

У рамках радіоклубу «Спадщина» у 2012 р. прозвучали радіопрем'єри та радіопередачі на теми: «Микола Борщ «Платонів хутір – геніїв колиска» (прем'єра книги); «Соло «на згорьованій нашій струні» (до 70-річчя від дня народження О. К. Лиценка).

Налагоджена співпраця бібліотек Монастирищини з місцевими газетами «Зоря», «Алекс». У газеті «Зоря» відкрито рубрику «Нові імена в сучасній українській літературі», завдяки чому читачі дізнавалися про Марію Матіос, лауреата конкурсу «Коронація слова» Люко Дашвар тощо.

Значна увага приділяється відображенню української книги у довідково-бібліографічному апараті. У СКС та краєзнавчій картотеці створено рубрики для наповнення матеріалами про авторів-переможців літературних премій та конкурсів: Національна премія України ім. Т. Г. Шевченка, премії «Благовіст», ім. В. Винниченка, ім. О. Вишні, В. Симоненка інші.

Застосовуються малі форми роботи: буклети, закладки, рекламні проспекти. Доступ до мережі Інтернет використовується для надання фактографічних матеріалів про сучасну українську літературу.

Бібліотеки, як методичні центри сільських книгозбірень, значну увагу приділяють питанню популяризації української книги. Розробляються методично-бібліографічні матеріали, методично-інформаційні листи, присвячені ювілеям письменників. Проведено ряд семінарів для бібліотечних працівників з популяризації художньої літератури, української книги. На семінари запрошувались місцеві поети, письменники, представники творчої інтелігенції району.

Використовуються і нові форми роботи: семінари-тренінги, моніторинги використання української книги, соціологічні дослідження думки читачів про ту чи іншу книгу: «Сучасна українська книга: чого чекати?», «Сучасні українські автори», «Письменники української діаспори» тощо.

Таким чином, використовуючи увесь комплекс заходів з популяризації української книги, бібліотеки сприяють активному відвідуванню бібліотек, пробуджують зацікавленість читачів до сучасної української літератури, сприяють підвищенню іміджу книгозбірень.

Видавець: КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»
18000 м. Черкаси, вул. Байди-Вишневецького, 8
Електронна адреса: ounb@library.ck.ua
Науково-методичний відділ: metod@library.ck.ua